

श्रीअनु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

सूचना

- भ्रष्टाचारीलाई तिरस्कार र इमान्दारीलाई पुरस्कार संस्कृतिको विकास गरौं ।
- घुस लिने र दिने दुबै उक्तिकै दोषी हुन् ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

वर्ष : २५ ◆ अङ्क : २३५ ◆ पृष्ठ ४ ◆ विर्तामोड ◆ वि.सं. २०७७ साउन ८ गते बिहीवार (Thursday, July 23, 2020) नेपाल सम्वत् १९४० Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल्य रु. : ५/- भारतमा भारु. : ४/-

प्रदेश १मा बेरुजु: १० अर्ब ५७ करोड

भापामा गौरादहको बेरुजु सबैभन्दा धेरै

भापा, साउन ७। १५ स्थानीय तह रहेको भापाको गौरादह नगरपालिका सबैभन्दा धेरै बेरुजु देखिएको छ। गौरादह नगरपालिकामा मात्रै ५ दशमलव २० प्रतिशत बेरुजु देखिएको हो।

महालेखा परीक्षकको कार्यालय काठमाडौंले सार्वजनिक गरेको प्रतिवेदन अनुसार प्रदेश १मा सबैभन्दा कम बेरुजु भापाको मेचीनगर नगरपालिकाको छ। मेचीनगरको बेरुजु प्रतिशत शून्य दशमलव ०३ प्रतिशत मात्र छ। मेचीनगर नगरपालिकाको २ अर्ब ६४ करोड ३१ लाख २ हजारको लेखा परीक्षण गर्दा ८ लाख ९३ हजार बेरुजु देखिएको हो।

प्रदेश १का अन्य जिल्लाको तुलनामा भापाका स्थानीय तहहरूमा बेरुजु कम देखिएको छ। भापाका १५ वटा स्थानीय तहहरूमध्ये कनकाईको शून्य दशमलव १७ प्रतिशत, अर्जुनधाराको शून्य दशमलव ६० प्रतिशत, कचनकवलको शून्य दशमलव ४७ प्रतिशत, बाइदशीको शून्य दशमलव ९३ प्रतिशत बेरुजु रहेको छ।

त्यस्तै भद्रपुर नगरपालिकामा २ दशमलव २१ प्रतिशत बेरुजु रहेको छ। शिवसताशी नगरपालिकामा १ दशमलव ५ शून्य, विर्तामोड नगरपालिकामा १ दशमलव ५३ प्रतिशत बेरुजु रहेको छ। कमल गाउँपालिकामा १ दशमलव ०९ प्रतिशत, बुद्धशान्ति गाउँपालिकामा १ दशमलव २६ प्रतिशत, हर्लदवारी गाउँपालिकामा १ दशमलव ०५, दमक नगरपालिकामा १ दशमलव ५०, भापा गाउँपालिकामा १

दशमलव १६ र गौरीगञ्ज गाउँपालिकामा २ दशमलव ०९ प्रतिशत बेरुजु रहेको छ।

उता प्रदेश १का स्थानीय तहको बेरुजु ९.२९ प्रतिशत देखिएको छ। प्रदेश १का १४ जिल्लाका १३७ स्थानीय तहको कूल बेरुजु ९.२९ प्रतिशत पुगेको हो। स्थानीय तहको बेरुजु आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को भन्दा वृद्धि भएको छ। २०७५/०७६मा प्रदेश १का स्थानीय तहको बेरुजु ४.०२ प्रतिशत थियो।

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५मा प्रदेश १का स्थानीय तहको बेरुजु ५.६४ प्रतिशत थियो। महालेखा परीक्षकको

५७औं वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार एक सय ३७ स्थानीय तहको लेखा परीक्षण गरिएको एक खर्ब १३ करोड ९८ लाख ६४ हजार ९८ हजारमध्ये १० अर्ब ५८ करोड ४२ लाख २५ हजार बेरुजु देखिएको हो।

प्रदेश १मा सबैभन्दा बेरुजु धनकुटाको धनकुटा नगरपालिकामा देखिएको छ। धनकुटा नगरपालिकामा १४ दशमलव ६४ प्रतिशत बेरुजु देखिएको छ। धनकुटा नगरपालिकाको १ अर्ब १३ करोड २६ लाख ३४ हजारको लेखा परीक्षण गर्दा १६ करोड ५८ लाख ६८ हजार बेरुजु देखिएको महालेखाको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

धनकुटा नगरपालिका पछि संखुवासभाको पाँचखपन, मादी, सुनसरीको इनरुवा नगरपालिका र धनकुटाको महालक्ष्मी नगरपालिकामा क्रमशः १० दशमलव ९८, १० दशमलव ५३, १० दशमलव ३६, १० दशमलव ३१ प्रतिशत बेरुजु देखिएको छ। महालेखाको प्रतिवेदन अनुसार खोटाङको हलेसी तुवाचुङ नगरपालिकाको ९ दशमलव ४३, मोरङको वृद्धीगंगा गाउँपालिकाको ९ दशमलव ७७, सुनसरीको हरिनगरको ९.८१ प्रतिशत बेरुजु रहेको छ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ अनुसार कानून बमोजिम रीत नपुऱ्याई कारोबार गरेको वा राख्नुपर्ने लेखा नराखेको तथा अनियमित तरिकाले कारोबार गरेको खण्डमा गरिएको कारोवारलाई महालेखाले बेरुजु देखाउने गरेको छ।

बाढीले ग्रीनबेल्ट संरक्षणमा समस्या

अमित खन्न्

अर्जुनधारा, साउन ७। सम्बन्धित निकायको बेवास्तासँगै वर्षाको समयमा विरीड नदीमा आउने बाढीका कारण भापाको अर्जुनधारा-८स्थित विरीड जलाधार ब्लक नम्बर ३ले स्थापना गरेको ग्रीनबेल्ट संरक्षणमा समस्या सिर्जना भएको छ।

ब्लकले २०७४ सालमा आफ्नो क्षेत्रको साढे पाँच हेक्टर क्षेत्रफलमा विभिन्न प्रजातिका विरुवाहरू रोपी स्थापना गरिएको उक्त ग्रीनबेल्टमा दैनिक जसो पर्ने अखिरल वर्षाका कारण नदीमा आएको बाढीले किनारतर्फको जमिन कटान गर्न शुरू गरेपछि समस्या सिर्जना भएको हो।

तत्कालीन भापा जिल्ला वन कार्यालयको परामर्श र समन्वयमा ब्लकले नदीमा आउने बाढीका कारण हुने भूक्षय नियन्त्रणको लागि उक्त ग्रीनबेल्ट स्थापना गरिएको ब्लकका अध्यक्ष एवम् अर्जुनधारा नगरसभा सदस्य सेवन्त ढकालले जानकारी दिए।

दीर्घकालीन रूपमा समस्या समाधानका लागि पटक-

पटक सम्बन्धित निकायलाई तटबन्धनको लागि पहल गर्दा पनि उक्त समस्या समाधान गर्न सम्बन्धित निकायले चासो नदिएका कारण समस्या सिर्जना भएको उनी दावी गर्छन्। उपभोक्ताहरूले जलाधारलाई निजी जग्गा प्रयोग गर्न दिए वापत त्यसबाट आउने आम्दानीको ७५ प्रतिशत जग्गाधनीलाई र २५ प्रतिशत जलाधार समितिलाई भन्ने मौखिक सहमति भएकोमा सम्बन्धित निकायले चासो नदिए उनीहरूले आफ्नो जमिनमा पुनः अन्य कृषि बाली लगाउन शुरू गरेको उनले बताए।

तत्कालीन बुधबारे इलाका वन कार्यालय शनिश्चरेको पहलमा भापा जिल्ला वन कार्यालयबाट तीन लाख रुपैयाँ बराबरको काठको पोल र तारबाट ग्रीनबेल्ट क्षेत्रमा घेरावारा भएकोमा हात्ती तथा नदी कटानका कारण घेरावारा गरिएको सामग्रीहरू क्षति पुगुनुका साथै बाँकी घेरावारा गरिएको सामग्रीहरू हाल जीर्ण अवस्थामा रहेको अध्यक्ष ढकालले खुलासा गरे। 'ग्रीनबेल्टमा खमारी, खयर, टिक, सतिसाल, सिसौलगायत विभिन्न प्रजातिका आठ हजार पाँच सय (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

विदेश पठाइदिनु भन्दै रकम लिएर बन्धक बनाउँदा...

भापा, साउन ७। लिविया र कुवेत पठाइदिनु भन्दै प्रलोभनमा पारी रकम लिएर बन्धक बनाएको अभियोगमा दुई जनालाई प्रहरी प्रधान कार्यालय मानव वेचबिखन अनुसन्धान व्यूरो बबरमहलबाट खटिएको प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

पक्राउ पर्नेहरूमा चितवन राप्ती नगरपालिका-९का उद्धव घतानी र भापा मेचीनगर नगरपालिका-१० बस्ने गोरे भन्ने नरबहादुर श्रेष्ठ रहेका छन्। घतानीले एक नेपाली युवालाई लिवियामा मिल्क पाउडर कम्पनीमा काम लगाइदिने प्रलोभनमा पारी एक लाख ६० हजार रुपैयाँ र १ हजार अमेरिकी डलर समेत लिई दुवै हुँदै लिवियाको त्रिपोली पुऱ्याई २०७५ भदौ महिनादेखि २०७५ साउन ८ गतेसम्म बन्धक बनाई राखेको घटनाको अनुसन्धान गर्न व्यूरोबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

खर्च सार्वजनिक गर्दै स्थानीय तह

भापा, साउन ७। एकपछि अर्को गर्दै भापाका स्थानीय तहले कोरोना भाइरस नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि भएको खर्च सार्वजनिक गर्न शुरू गरेका छन्।

आठ नगरपालिका र सात गाउँपालिका रहेको भापामा कोरोना संक्रमितको संख्या समेत घट्दै गएपछि स्थानीय तहले कोरोना भाइरस नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि भएको खर्च सार्वजनिक गर्न शुरू गरेका हुन्। हालसम्म भापाका चार नगरपालिकाले खर्च सार्वजनिक गरेका छन्।

मेचीनगरपालिकाले कोरोना भाइरस नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि एक करोड १७ लाख २९ हजार ९ सय ९ रुपैयाँ खर्च भएको जनाएको छ। भारतको पश्चिम बंगालसंग सीमा जोडिएको मेचीनगरपालिका भित्रै पूर्वी नाका कांकरभिट्टा

पछि यही नाका भएर धेरै नेपाली भारत लगायत विभिन्न देशबाट नेपाल भित्रिएका छन्।

मेचीनगर नगरपालिकाले राहत वितरण, सचेतनामूलक कार्यक्रम, स्वास्थ्य सामग्री खरिद, क्वारेन्टाइन व्यवस्थापन, बीमा वापतको खर्च, प्रहरीले प्रयोग गर्ने सवारी मर्मत, प्रचारप्रसार, भीटीएम टेष्ट किट खरिद, पीपीई लगायतका सामग्री नगरले खरिद गर्दा उक्त रकम खर्च भएको जनाएको छ।

नगरलाई कोरोना महामारीको समयमा विभिन्न क्षेत्रबाट समेत सहयोग जुटेको थियो। विभिन्न मन्त्रालय, सहकारी संस्था, उद्योग वाणिज्य संघ, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी सुविधा वापतको रकम नगरले सञ्चालन गरेको कोरोना भाइरस नियन्त्रण तथा रोकथाम कोषमा जम्मा गरिएको थियो।

स्थानीय राजनीति दल, विभिन्न संघ-संस्थाले गरेको सहयोगबाट जम्मा १ करोड ९२ लाख ९६ हजार २२९ रुपैयाँ संकलन भएको थियो। सोही रकमबाट नगरले कोरोना नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि खर्च गरेको मेचीनगर नगरपालिकाका मेयर विमल आर्चायले जानकारी दिए।

यता विर्तामोड नगरपालिकाले पनि कोरोना भाइरस रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि १ करोड ५४ लाख २३ हजार १ सय ५५ रुपैयाँ ३२ पैसा खर्च गरेको छ। यो खर्च असार मसान्तसम्मको हो। क्वारेन्टाइन व्यवस्थापन, खाद्यान्न, २ वटा एम्बुलेन्स सञ्चालन, मर्मत खर्च, स्वास्थ्य सामग्री खरिद र विपन्नलाई राहत वितरणमा उक्त रकम खर्च गरेको विर्तामोड (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पैसा तिर्न नपरोस् भनेर अपहरणको नाटक

भापा, साउन ७। काठमाडौं महानगरपालिका-४ चुनदेवी बस्ने शक्तिराज रेग्मीले विभिन्न मानिसबाट लिएको रकम तिर्न नपरोस् भनेर अपहरणमा परेको नाटक गरेको खुल्न आएको छ।

रेग्मी असार २४ गतेदेखि हराएका थिए। परिवारले अपहरण परेको हुनसक्ने भन्ने व्यहोराको निवेदन साउन ४ गते महानगरीय अपराध महाशाखामा बुझाएका थिए।

यस विषयमा अनुसन्धानका लागि महाशाखाबाट खटिएको प्रहरी टोलीले उनलाई होटलबाट पक्राउ गरेपछि अपहरणको नाटक गरेको रहस्य खुलेको हो। रेग्मी असार २४ गते घरबाट निस्की

सम्पर्कबिहीन भई अपहरणको नाटक गरी नयाँ बसपार्कस्थित सुगन्ध होटलमा युवतीसँग बसेको अवस्थामा फेला परेको प्रहरीले जनाएको छ।

पक्राउपछि अनुसन्धान गर्दा रेग्मीले विभिन्न व्यक्तिसँग जग्गा व्यवसाय गर्नु भनी करोडौं रुपैयाँ लिएको र पैसा तिर्नु नपरोस् भनी अपहरणको नाटक गरेको खुलेको महाशाखाका प्रहरी उपरीक्षक ईश्वर काकीले जानकारी दिए। अपहरणमा नपरेको तथा प्रहरीलाई अनावश्यक हैरानी दिई राज्यको स्रोतसाधनको दुरुपयोग भएकाले सोही अनुसारको मुद्दामा उनीमाथि थप अनुसन्धानका लागि प्रहरीमा बुझाइएको महाशाखाले जनाएको छ।

पुष्पलालको सम्झना

भापा, साउन ७। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका संस्थापक महासचिव पुष्पलाल श्रेष्ठको स्मृति दिवस भापामा मनाइएको छ।

पुष्पलाल मित्रता केन्द्र भापाले पनि विर्तामोडमा विचार गोष्ठीको आयोजना गरी दिवसमा मनाएको हो। कार्यक्रममा वक्ताहरूले उनको योगदानको स्मरण गरेका थिए। केन्द्रका संयोजक मणि भण्डारीको अध्यक्षता तथा नेकपा प्रदेश कमिटी सदस्य पुष्प पोखरेलको प्रमुख

आतिथ्यमा कार्यक्रम गरिएको हो। कार्यक्रममा अधिकांश वक्ताहरूले नेकपाको केन्द्रमा देखिएको पदीय लोचलपता र अस्थिरताविरुद्ध खुलेर आलोचना गरेका थिए। टुक्रा-टुकामा विभक्त कम्युनिष्ट पार्टीहरूलाई एकताको सूत्रमा बाँध्ने प्रयासलाई सार्थकता दिनुपर्नेमा केन्द्रीय नेतृत्वले आम कार्यकर्ताको भावना विपरीत काम गरिरहेको उनीहरूको टिप्पणी छ। लामो प्रयासबाट एकीकृत हुँदै गरेको पार्टीलाई थप मजबुत बनाउनु र पार्टी जोगाउनुको विकल्प नरहेको उनीहरूको जोड थियो। वक्ताहरूले गैर राजनीतिक क्रियाकलापकाविरुद्ध सबै पार्टी कार्यकर्ताहरू एकजुट हुनुपर्ने उनीहरूको भनाइ छ। नेकपा जिल्ला कमिटी सदस्य तथा प्रचार विभाग उपप्रमुख सन्तोष आचार्यले कार्यक्रमको सञ्चालन गरेका थिए। पुष्पलाल मित्रता केन्द्रका भापासहित ३५ जिल्लामा शाखा विस्तार गरिएको छ भने पाँचवटा प्रदेश कमिटी बनाइएको छ।

करणी अभियोगमा पक्राउ

ओखलढुंगा, साउन ७। चार वर्षीया बालिकालाई जबरजस्ती करणी गरेको अभियोगमा सुनकोशी गाउँपालिका-९ कटुन्जे बस्ने १३ वर्षीय बालकलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

ती बालिकालाई गत असार ३१ गते घरमा कोही नभएको अवस्थामा काकीले

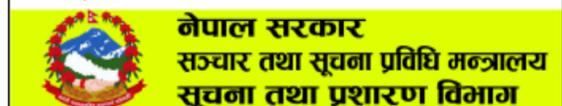
घरभित्र लगेर फकाई जबरजस्ती करणी गरेको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ ईलाका प्रहरी कार्यालय बरुणेश्वरबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो। त्यस्तै सिद्धिचरण नगरपालिका-४ बस्ने दुर्गा बहादुर परियारलाई १६ वर्षीया किशोरीलाई

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सूचना

उत्पादकमा अनुरोध

- आफूले उत्पादन गर्ने वस्तुको उपयुक्त प्याकिङ गरौं।
- उत्पादनको प्याकिङमा वस्तुको उत्पादनको नाम, उत्पादन मिति, प्रयोग गर्न सकिने अन्तिम मिति, प्रयोग भएका Ingredients, तौल, अधिकतम खुद्रा मूल्य प्रष्ट रूपमा देखिने गरी लेबलिङ गरौं।
- कुनै विक्रेताले आफ्नो उत्पादनको प्रयोग गर्न सकिने म्यादभित्र विक्री गर्न नसकेका उत्पादनहरू फिर्ता लिई नयाँ उत्पादनले प्रतिस्थापन गर्ने पद्धति बसालौं।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

कोरोना भाइरस उपचार कोषमा रकम जम्मा गर्न आह्वान गरिएको सूचना

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (COVID-19) रोगको संक्रमणलाई फैलिन नदिन तथा सोको रोकथाम एवम् नियन्त्रणका लागि देहायको बैकमा 'कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष' खाता खोलिएको हुँदा इच्छुक व्यक्ति तथा संघ-संस्थाहरूले सो खातामा रकम जम्मा गरी सहयोग गरिदिनुहुन आह्वान गरिएको व्यवहारा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ।

बैंकको नाम: राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक
शाखा: सिंहदरबार परिसर
खाताको नाम: कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष
खाता नं. १९६००००११०१

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

लकडाउन: राजनीतिक, अवस्था बिग्रीए फेरि लाग्न सक्छ

भापा, साउन ७। सरकारले मङ्गलवार मध्यरातबाट 'लकडाउन अन्त्य' गर्ने निर्णय गरे पनि त्यससंगै सचेतनाको काम पर्याप्त नभएको भन्दै विज्ञहरूले प्राप्त उपलब्धी गुम्न सक्ने चिन्ता गरेका छन्। स्वास्थ्य मन्त्रालयका प्रवक्ताले भने सूचकहरू सुधारोन्मुख देखिएको र लकडाउन धेरै लामो हुँदा राज्यका अन्य गतिविधि ठप्प भएको व्यावहारिक कठिनाइलाई पनि ख्याल गरिएको बताएका छन्। नेपालमा साउन ६ गतेसम्ममा भण्डै १८ हजार जनामा कोरोनाभाइरस सङ्क्रमण पुष्टि भएकोमा सक्रिय सङ्क्रमितको संख्या साढे पाँच हजारजति भएको सरकारी तथ्याङ्क छ। गत असार १९ गते सर्वाधिक ७४० जनामा सङ्क्रमण पुष्टि भएको थियो। त्यसपछि सङ्क्रमितको संख्या घट्टो क्रममा देखिएको छ।

लकडाउन अन्त्य गर्ने आधार के ?

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका अनुसार नेपालमा फेला परेका सङ्क्रमितमध्ये भण्डै ९७ प्रतिशत नेपालबाहिरबाट आएका व्यक्तिको हुन्। विदेशबाट आउने अधिकांश व्यक्तिको पहिचान र परीक्षणको काम भइसकेको भन्दै एकैपटक ठूलो स्वरूपमा अवस्था विभिन्न नसक्ने आकलन गरिएको प्रवक्ता डा. जोगेश्वर गौतमले बताए। जाँचको क्षमता हामीसँग यतिखेर दैनिक १० हजारको छ। र, अवस्था नराम्ररी बढाएपनि पुनः लकडाउन लगाउने अवस्था सधैं रहन्छ। स्वास्थ्य मन्त्रालयका अनुसार जाँचका लागि पठाइएका नमूनामा कोरोनाभाइरस देखिने दर उच्चतम १६ प्रतिशत र औसतमा ८ देखि ९ प्रतिशत देखिएकोमा डेढ सातादेखि ४ प्रतिशत पनि नाघेको छैन। तर, अब अन्तर्राष्ट्रिय उडान पनि खोल्ने निर्णय भएकाले थप सावधानी र जाँचको आवश्यकता पर्ने विज्ञहरूको भनाइ छ। सर्वसाधारणका लागि जाँच सामाजिक दूरी कायम गर्ने, मास्क लगाउने, सावधानीले हात धोइरहने वा स्यानिटाइजर प्रयोग

गर्ने कुरा यतिखेर पालना गर्नुपर्ने आधारभूत मापदण्ड रहेको स्वास्थ्य मन्त्रालयका अधिकारीहरू बताउँछन्। 'राजनीतिक निर्णय' भण्डै चार महिना लागेको लकडाउन खुलाइए पनि जनस्वास्थ्यविज्ञहरूले नेपाल जोखिममुक्त अवस्थामा पुगिनसकेकोले आवश्यक सतर्कता अनिवार्य भएको धारणा राख्छन्। तीमध्येका एक डा. शरद वन्त भन्छन्- यो राजनीतिक निर्णय हो। कोभिड-१९को आँखाबाट हामी सतर्क हुने ठाउँहरू अझै निकै धेरै छन्। वन्तका अनुसार 'लकडाउन अन्त्य' भन्ने शब्दावली जसरी चर्चित बनेको छ र त्यति नै बेला थप जोखिम बढ्ने एवम् उच्च सावधानी चाहिने कुरा ओभरलेमा देखिँदा सर्वसाधारण मानिसमा गलत सन्देश जान सक्छ। यसबीचमा विज्ञहरूले सरकारलाई कतिपय देशमा सङ्क्रमणको दर घटेपछि प्रतिबन्ध खुलाउँदा पुनः बढेको पुष्टभूमि स्मरण गराएका थिए। ती अनुभवले सङ्क्रमणको दोस्रो लहर आउन सक्ने जोखिमलाई हामीले गम्भीरतापूर्वक हेर्नुपर्छ- उनले भने।

के लकडाउन मात्र विकल्प हो ?

लकडाउन एउटा विन्दुमा पुगेपछि खोल्नुको विकल्प थिएन भन्नेमा अधिकारीहरू र विज्ञहरू दुवै सहमत छन्। अर्कै विद्यालय, सभा-सेमिनार, पार्टीप्यालेस, डान्सबार, व्यायामशाला, चिडियाखाना, सामाजिक र धार्मिक स्थलजस्ता धेरै भिडभाड हुने ठाउँहरू खोल्ने मिति तोकिएको छैन। त्यसैले लकडाउन अन्त्य भएको जसरी प्रचार गर्नु गलत भएको विज्ञहरूको भनाइ छ। डा. वन्तको भनाइ छ- 'लकडाउन खुल्नुलाई नियमित जीवनशैलीमा फर्किएको सन्देश गयो भने त्यो गलत हुनेछ।' स्वास्थ्य मन्त्रालयका प्रवक्ता डा. गौतम लकडाउन विशेष उद्देश्यले लगाइएको धारणा राख्छन्। यसबीचमा हामीले मानिसहरूलाई सचेत गराउनुका साथै हाम्रो श्रोत, पूर्वाधार र संयन्त्र विकास गरेका छौं। खासमा लकडाउन त्यसको तयारी गर्न समयको जोहो गर्ने तरिका पनि थियो भनेर हामीले बुझ्नुपर्छ। तर, अब अन्तर्राष्ट्रिय उडान खुला भएपछि नेपाल आउन खोजिरहेका मानिसहरूको व्यवस्थापन यतिखेर अर्को चुनौति हुनसक्ने बताइएको छ। तीनको जाँच र व्यवस्थापन हाम्रो अर्को चुनौती हुनेछ। हामीलाई राम्रोसँग थाहा छ- एउटै सङ्क्रमित व्यक्तिले पनि महामारी फैलाउन आगोको फिक्कोजसरी काम गर्न सक्छ। -वीवीसी

आत्महत्या न्यूनीकरण गर्न 'हेडलाइन'

वित्तिमोड, साउन ७। क्रिएटिभ नेप्पलज युथ वित्तिमोडको आयोजनामा वित्तिमोडमा आत्महत्या न्यूनीकरण सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट बच्न सरकारले जारी गरेको लकडाउनमा आत्महत्याका घटना बढिरहेका बेला त्यसलाई न्यूनीकरण गर्न आत्महत्या न्यूनीकरण सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम गरिएको क्रिएटिभ नेप्पलज युथका अध्यक्ष रञ्जन धमलाले बताए। कार्यक्रममा मनतरङ्गा परियोजना अन्तर्गत नाटक हेडलाइन मञ्चन गरिएको थियो। आयुस प्याकुरेलले निर्देशन गरेको नाटकमा रोहित घटाराज, कल्याण थापा, रिया प्रसाई, सिमरन बुढाथोकी, ओसिन श्रेष्ठ, नेहा भण्डारी, सुचित पाण्डे लगायतले अभिनय गरेका छन्। आत्महत्या न्यूनीकरण गर्न सञ्चारमाध्यम र सञ्चारकर्मीले खेल्नुपर्ने भूमिकाका बारेमा नाटक हेडलाइनले

सन्देश दिएको बताइएको छ। सोही कार्यक्रममा क्रिएटिभ नेप्पलज युथकी सदस्य तथा कार्यक्रम संयोजक विष्णु बरालले आत्महत्या न्यूनीकरण गर्ने उपाय र मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी सहभागीलाई जानकारी गराएकी थिइन्। क्रिएटिभ नेप्पलज युथका अध्यक्ष रञ्जन धमलाले अध्यक्षता तथा वित्तिमोड नगरपालिकाकी उपप्रमुख पवित्रा महतरा प्रसाईको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा क्रिएटिभ नेप्पलज युथकी सदस्य सन्ध्या पौडेलले स्वागत गरेकी थिइन्। कार्यक्रममा इलाका प्रहरी कार्यालय वित्तिमोडका प्रमुख मुकुन्द रिजाल, क्षितिज नाट्य समूह भापाका अध्यक्ष माधव कल्पित लगायतले आत्महत्या न्यूनीकरण गर्न सबै एकजुट हुनुपर्नेमा जोड दिएका थिए। वित्तिमोड नगरपालिकाको आर्थिक सहयोगमा भएको कार्यक्रमको सञ्चालन सञ्चारकर्मी हरिकृष्ण भण्डारीले गरेका थिए।

सुनको मूल्य प्रतितोला ९४ हजार पुग्यो, कारोवार शून्य

काठमाडौँ, साउन ७। नेपाली बजारमा आज एकै दिन सुनको मूल्य प्रतितोला रु. एक हजार २०० ले बढेको छ। नेपाल सुनचाँदी व्यवसायी महासङ्घका अनुसार छापावाल सुनको मूल्य प्रतितोला रु. ९४ हजार र तेजावी सुनको मूल्य प्रतितोला रु. ९२ हजार ५६० पुगेको छ। मङ्गलवार छापावाला सुन प्रतितोला रु. ९२ हजार ७०० र तेजावी सुन प्रतितोला रु. ९२ हजार २६० मा खरिदबिक्री भएको थियो। यस्तै चाँदीको मूल्य पनि प्रतितोला रु. ९५ ले बढेर एक हजार १३५ पुगेको छ। अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा सुनको मूल्य बढेकाले स्थानीय बजारमा पनि त्यसको प्रभाव देखिएको महासङ्घका अध्यक्ष

मोहनकुमार सुनारले बताए। अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा आज सुनको मूल्य प्रतिऔंस एक हजार ८६८.४५ डलर पुगेको छ। अध्यक्ष सुनारले अन्य क्षेत्रको तुलनामा सुनप्रति लगानीकर्ताको आकर्षण देखिँदा पनि सुनको मूल्य बढेको बताए। दैनिक सुनको मूल्य निरन्तर वृद्धि हुँदै गएपछि कारोवार शून्यमा झरेको महासङ्घले जनाएको छ। 'नेपाली बजारमा मुख्यतः कोरोनाको असरका कारण कारोवार शून्य भएको हो'- उनले भने। देशभरका सुनचाँदी व्यवसायीले सुनको कारोवार ठप्प भएको आफूलाई जानकारी गराएको उनले बताए।

विकास निर्माणमा बन्दाबन्दीको असर परेन

पाँचथर, साउन ७। पाँचथरस्थित सरकारी निकाय तथा स्थानीय तहका प्रारम्भिक तथ्याङ्कले विकास निर्माणमा बन्दाबन्दीले ठूलो प्रभाव नपरेको देखिएको छ। यहाँका छ वटाभन्दा बढी स्थानीय तह र सोही संख्यामा प्रदेश सरकार मातहतका कार्यालयले अघिल्लो आर्थिक वर्षकै हाराहारीमा गत आर्थिक वर्षमा योजना तथा कार्यक्रमलाई पूर्णता दिन सफल भएको जनाएका छन्। जिल्ला समन्वय समिति पाँचथरले फिदिममा आयोजना गरेको समीक्षा कार्यक्रममा फिदिम नगरपालिका तथा याडवरक, फालेलुङ, तुम्बेवा, कुम्मायक र मिक्लाजुङ गाउँपालिकाको बन्दाबन्दी र कोभिड-१९ को महामारीका बीच औसत ८० प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको जनाएका छन्। फिदिम नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत अम्बिकाप्रसाद अधिकारीका अनुसार नगरपालिकाले एक हजार पाँच योजना मध्ये आठ सय चार वटा योजना सम्पन्न गरेको छ। पाँचथरमा चालू र पुँजीगत गरी रु. ७९ करोड बजेट रहेकामा करिब रु. ७३ करोड बजेट खर्च भएको छ। निर्माणतर्फका सबै योजना सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिइएकामा बन्दाबन्दीले केही सम्पन्न गर्न सकिएन'- अधिकारीले भने।

खर्च ...
नगरपालिकाको जनाएको छ। भद्रपुर नगरपालिकाले विपद् व्यवस्थापन कोष बनाएर कोरोना भाइरस रोकथाम तथा नियन्त्रणमा खर्च गरेको थियो। भद्रपुर नगरपालिकाले असार मसान्तसम्म विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त सहयोग १ करोड ३६ लाख ३६ हजार ७ सय ४० रुपैयाँ २३ पैसाबाट खर्च गरेको जनाएको छ। हालसम्म नगरपालिकाले ५६ लाख ४३ हजार २ सय ८५ रुपैयाँ ६८ पैसा खर्च गरेको छ। क्वारेन्टाइन व्यवस्थापनमा (मेची अञ्चल अस्पतालसहित) ८ लाख ५८ हजार ५ सय १९ रुपैयाँ ६८ पैसा, स्वास्थ्य सामग्री व्यवस्थापन खर्च ११ लाख ८२ हजार दुई सय ६६, राहत वितरणका लागि बडा कार्यालयहरूमा हस्तान्तरण गरिएको ३६ लाख, २ हजार ५ सय २० रुपैयाँ खर्च भएको छ। भद्रपुर नगरपालिकाको कोषमा ८१ लाख ९३ हजार ४ सय ५४ रुपैयाँ

फालेलुङ गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत विनोदकुमार चौहान बन्दाबन्दी र महामारीभन्दा निरन्तरको वर्षा र भौगोलिक जटिलताले सबै योजना पूरा गर्न नसकिएको बताउँछन्। 'वैशाखदेखि निरन्तर वर्षा हुनाले निर्माणका काम प्रभावित भए'- चौहानले भने- 'सामाजिक दूरी तथा संक्रमणबाट जोगिने उपाय अवलम्बन गर्दै सीपमूलक तालिम तथा गोष्ठी समेत सम्पन्न गर्ने प्रयत्न गर्यौँ।' यो गाउँपालिकाले करिब ८० प्रतिशत भौतिक तथा वित्तीय प्रगति गरेको छ। कुम्मायक गाउँपालिकाका प्रशासकीय अधिकृत देवेन्द्र कटुवालका अनुसार उक्त गाउँपालिकाले पुँजीगततर्फ करिब ८२ प्रतिशत बजेट खर्च गरेको छ। 'संघ र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त शर्त अनुदानका केही कार्यक्रम सम्पन्न हुन सकेनन्। त्यसमा महामारीभन्दा प्राविधिक कारण थिए'- कटुवालले भने। मिक्लाजुङ गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत अरुण राईका अनुसार गाउँपालिकामा गत वर्ष तीन सय २० योजना निर्धारण भएकामा तीन सय पाँच वटा योजना सम्पन्न भए। गाउँपालिकाले चालूतर्फ ९४ र पुँजीगततर्फ ८४ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल गरेको छ। गाउँपालिकाले गत आर्थिक वर्षबाट मंसिर मसान्तभित्र ठेक्का लगाउने

थियो। केही स्थानीय तहले भने केही दिनभित्र खर्चको विवरण सार्वजनिक गर्न बताउँदै आएका छन्। भापाभा भाभीका लागि एक करोड रुपैयाँ खर्च भएको जनाएको छ। नगरपालिकाका मेयर राजेन्द्रकुमार पोखरेलका अनुसार कोरोना भाइरस नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि एक करोड १ लाख ६८ हजार ३ सय ७२ रुपैयाँ खर्च भएको हो। यो रकम असार मसान्तसम्मको मात्रै हो। नगरपालिकाले स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री खरिदमा १८ लाख ८४ हजार ८ सय ६ रुपैयाँ, खाद्य सामग्री खरिदमा ६० लाख २४ हजार २ सय २२ रुपैयाँ, क्वारेन्टाइन व्यवस्थापनमा १७ लाख ६९ हजार १ सय ३ रुपैयाँ र अन्य विविध खर्चमा ४ लाख ९० हजार २ सय ४१ रुपैयाँ खर्च भएको जनाएको छ। नगरपालिकामा नगरसहित दाताहरूको गरेर जम्मा १ करोड ११ लाख १२ हजार १ सय १० रुपैयाँ सहयोग प्राप्त भएको

पद्धतिको विकास गरेको छ। 'प्रणालीगत समस्याले कतिपय योजना पूरा हुन सकेनन्'- राईले भने। जिल्लाको तुम्बेवा र याडवरक गाउँपालिकाले करिब ८० प्रतिशत योजना पूरा गरेको छ। 'कतिपय स्थानमा स्थानीयस्तरमै सिर्जित समस्याले केही योजना प्रभावित छन्'- जिल्लाको याडवरक गाउँपालिकाको योजना शाखाका प्रमुख दीपेन्द्र बुढाथोकीले भने। अधिकांशले स्थानीय तहका प्रशासकीय भवन, सडक निर्माण, विस्तार तथा स्ट्रोन्गलिङ, खानेपानी, विद्युतीकरण, कृषि लगायत क्षेत्रमा बजेट खर्च गरेका छन्। प्रदेश सरकार मातहतका पूर्वाधार विकास कार्यालय, कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटरेनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्र, जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन, स्वास्थ्य कार्यालय लगायतका पूर्वाधार तथा निर्माणतर्फका अधिकांश योजना पूरा भएका छन्। कृषि ज्ञान केन्द्र र भेटरेनरी अस्पताल तथा पशुसेवा विज्ञ केन्द्रका सीपमूलक तालिम, गोष्ठी, सेमिनारलगायत केही कार्यक्रम भने बन्दाबन्दी र कोभिड-१९ को महामारीले पूरा हुन पाएनन्। 'समुदायस्तरमा गर्नुपर्ने कतिपय कार्यक्रम प्रभावित भएका छन्'- भेटरेनरी अस्पताल तथा पशुसेवा

विज्ञ केन्द्र फिदिमका प्रमुख डा. इन्द्रनारायण शाहले भने- 'हाम्रो कार्यालयको वित्तीय प्रगति करिब ७५ प्रतिशत छ।' भौतिक निर्माणका क्षेत्रमा ठूलो बजेट रहेको पूर्वाधार विकास कार्यालयले ठूला योजनालाई बहुवर्षीय ठेक्कामा लगेकाले उक्त कार्यालय अन्तर्गतका धेरै आयोजना बन्दाबन्दी र कोभिड-१९ बाट प्रभावित नभएको उक्त कार्यालयका प्रमुख ललित चौधरीले बताए। 'एकै वर्षमा सम्पन्न गर्नुपर्ने योजना सम्पन्न गर्न हामीले ताकेता गर्यौँ'- चौधरीले भने- 'मुख्य समस्या कामदार नपाइने थियो। स्थानीय कामदारको प्रयोगमा जोड दिँदा ठूलो समस्या आएन।' यद्यपि कतिपय बहुवर्षीय आयोजनामा अहिले काम ठप्प भएको अवस्थाको प्रभाव पर्ने चौधरीको भनाइ छ। उक्त कार्यालयको वित्तीय प्रगति ९४.६३ प्रतिशत छ। प्रदेश सरकार मातहत यहाँका अधिकांश कार्यालयको कार्यधर्म पाँचथर र ताप्लेजुङ जिल्ला छ। जिल्ला समन्वय समिति पाँचथरका प्रमुख विष्णुप्रसाद सापकोटा बन्दाबन्दी र कोभिड-१९ महामारीको ठूलो सन्त्रास नरहेका स्थानमा विकास निर्माणका कार्य सञ्चालन हुँदा परिणाम सन्तोषजनक रहेको बताउँछन्।

वालिंकारलाई आफ्नो घरमा एकै सुतेको अवस्थामा गत जेठ २४ गते जबरजस्ती करणी गरेको कारण गर्भवती समेत भएको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ जिल्ला प्रहरी कार्यालयबाट खटिएको प्रहरीले उनलाई पक्राउ गरेको हो। यस सम्बन्धमा स्थानीय प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ।

विदेश ...
सोमबार पक्राउ गरेको हो। साथै श्रेष्ठले तीन जना नेपाली महिलालाई कुवेत पठाउने भनी भारतको नयाँ दिल्ली पुर्‍याई एक अपार्टमेन्टमा बन्धक बनाउने कार्यमा संलग्न श्रेष्ठलाई ब्यूरोबाट खटिएको प्रहरीले भापा मेची नगरपालिका-१०स्थित उनकै घरमा फेला पारी असार ७ गते पक्राउ गरेको हो। नयाँ दिल्लीको एक अपार्टमेन्टमा बन्धक बनाइ राखेको अवस्थामा भारतीय प्रहरीको सहयोगमा उद्धार गरी नेपाल तीन महिलालाई नेपाल फर्काइएको थियो।

'विश्वमा बालबालिका हेरचाहको अवस्था नाजुक'

भापा, साउन ७। संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालकोष युनिसेफले विश्वमा बालबालिकाको हेरचाहको अवस्था नाजुक बन्दै गएको बताएको छ। विश्वका कैयौँ देशमा फैलिएको यो विश्वमा जारी रहेको कोरोना भाइरसको संकटकाल कारण यस्तो अवस्था रहेको युनिसेफले जनाएको हो। बालबालिकाले प्रारम्भिक शिक्षा लिने र उनीहरूको राम्रो हेरचाह र रेखदेख गर्नुपर्ने अवस्थामा हास आएको युनिसेफको भनाइ छ। प्राप्त समाचार अनुसार संयुक्त राष्ट्रसंघले नै हालैमात्र विश्वका कम्तीमा पनि चार करोड बालबालिकाले प्रारम्भिक शिक्षा लिने, विद्यालय जाने र खेल्ने लगायतको वातावरण नपाएको अथवा यस्ता कार्यबाट बालबालिका वञ्चित हुन पुगेका उक्त प्रतिवेदनमा जनाइएको थियो। खासगरी अफ्रिकाका ९० प्रतिशत र एसियाका ७० प्रतिशत महिलाहरू अनौपचारिक क्षेत्रको रोजगारीमा रहेका र उनीहरूले अरु देशका महिलाले भन्दा बढी आफ्ना बालबालिकाको हेरचाह गर्न नपाएका पनि सो समाचारमा जनाइएको छ।

क्रेन भाडामा चाहिए

अब वित्तिमोडमै २५ टन क्षमताको जापनीज क्रेन भाडामा उपलब्ध छ। चाहिएमा तत्काल सम्पर्क गर्नुहोला। साथै ग्रेडर, रोलर, ट्यांकर लगायतका निर्माण उपकरण भाडामा चाहिए सम्पर्क गर्नुहोला। गिट्टी, बालुवा लगायतका निर्माण सामग्री समेत उचित मूल्यमा उपलब्ध छ।

सम्पर्क: ०२३-४२१०५३ / ९८४२६२३६८६ / ९८५२६७२१०२

बिर्ता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)

बिर्तामोड, भापा

(पहाडी क्षेत्रमा पनि सेवा उपलब्ध छ।)

मुपाल बुढाथोकी
023-545402
9825952677
9825952680

सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोस्।

सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

भापा सेफ्टी ट्यांकी तथा ढल सफाई

बिक्रम सम्पर्क: देवी सिटौला
९८५२६४९००५
९८०९०१०४१०
९८४२६३४६२७
०२३-५४६००५

वक सम्पर्क: देवी सिटौला
९८२४९७९१८५
९८४२७९०२६५
९८४२३३२४३०

भापामै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

प्रकृतिको मौन प्रतिवाद

मुलुकमा अविरल वर्षाका कारण निम्तिएको बाढी र पहिरोले आठ दर्जनभन्दा बढीले ज्यान गुमाइसकेका छन् भने हजारौं विस्थापित भएका छन् । हरेक वर्ष बाढी र पहिरोको कहरले जनधनको क्षति हुनेक्रम निरन्तर चलिरहेको छ । यो वर्ष पनि यो पीडाको सताएको छ र खोलाकिनारमा बस्ने दुःखी, गरीब र निमुखाको लागि काल र अनिकाल बनेर आएको छ बाढी र पहिरो । सयौं मानिस घाइते भएका छन् भने आफन्त गुमाउनुपर्दा, घरबास भत्केला र गाईवस्तु गुमाउनु पर्दाका व्यथा र वेदना वर्णन गरी साध्य छैन ।

कोभिड-१९ ले थिलथिलो बनाइएको जनजीवन बाढीपहिरोको पिरले अभ्र बढी आक्रान्त बनेको छ । सबैतिरजसो यही नियति जारी रहेकाले उद्धार र राहतका कामसमेत प्रभावकारी हुन सकेका छैनन् । वर्षा जारी रहेकै कारण पनि सहयोग गर्न चाहनेलाई समेत अनुकूल अक्सा मिलिरहेको छैन । पीडितहरूको रुवाबासी छ र उनीहरूका घाउमा मलमलपट्टी लगाउन नेपाल सरकारलाई पनि धौं-धौं परिरहेको छ । मानवीय क्षति र धन-सम्पत्तिको क्षति यति असह्य छ कि यसबाट पार पाउन अत्यन्तै कठिन छ । मुख्य राजमार्गहरू मात्र होइन, जिल्ला-जिल्ला, प्रदेश-प्रदेश र पूर्व-पश्चिम अनि उत्तर-दक्षिण जोडने राजमार्ग समेत क्षतिविकृत भएका छन् । पुलपुलेसा भत्केका छन् । यसरी प्रत्येक वर्षजसो उत्पन्न हुने यस्तो राष्ट्रिय विपदा बेला संघीय सरकारको मुख्य जिम्मेवारी त छ नै, घटना हुनुअघि क्षति कम गराउन आवश्यक पूर्व तयारी र घटना भइसकेपछि राहत अनि उद्धार जस्ता कार्यमा प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार र सँगै राजनीतिक दल तथा गैरसरकारी निकायहरू समेत जिम्मेवार भएर लाग्ने हो भने आगामी दिन विपदाबाट हुने क्षति न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । लोककल्याणकारी राज्यले जनताको दुःखमा आँखा चिम्लिन पनि मिल्दैन ।

सहज अवस्थामा वनजङ्गल विनाश गर्ने क्रम रोकिएको छैन । विकास निर्माणको नाममा पहाड र हिमालका हरेक पाखापखेरा उधिनिएका छन् । स्क्र्याभेटर र भ्याक्को प्रयोग गरेर क्षतिविकृत पारिएको सयौं-हजारौं वर्षदेखिको प्रकृतिको संरचना । व्यक्तित्ववादी सोचका कारण वन विनाश तीव्र बनेको छ । प्राकृतिक प्रकोप रोक्न वा हटाउनभन्दा दुःखद अवस्था आउन नदिन पूर्व सावधानी अपनाउन जरूरी छ । हिउँदमा मानवले प्रकृतिलाई र वर्षायाममा प्रकृतिले मानवलाई आक्रमण गर्ने क्रम रोकिन सकेमा मात्र बाढी र पहिरोको पीडाबाट मुक्ति पाउन सकिन्छ । प्रकृतिले पनि प्रतिवाद गर्दछ भन्ने सच्चाइलाई हामीले बुझ्न आवश्यक छ । उपभोक्तावादी संस्कृतिको चापमा परेर प्रकृतिको अतिशोषण गर्ने हो भने त्यसको दुष्परिणाम भोग्न पनि तयार रहनुको विकल्प हुँदैन । तसर्थ, प्रकृतिको मौन प्रतिवादको भाषालाई बुझ्न सकेमा मानव जातिले बाढी-पहिरोको महाविपत्तिको सामना गर्नुपर्दैन । वनसंरक्षण, वृक्षरोपणलाई बढोत्तरी गर्दै प्रकृतिमाथिको अनावश्यक हस्तक्षेप नियन्त्रण गर्न सकेमा प्रकृतिको सकारात्मक प्रत्युत्तर प्राप्त हुनेमा आशावादी हुन सकिन्छ ।

डा. रमेश चन्दा

एमसीसी नेपालमा निकै लोकप्रिय शब्द बन पुग्यो । सबैका मुखमा एमसीसी बुझेर, नबुझेर भए पनि सलबलाउन र तातिन थालेको थियो । तर, अहिले भने अलि सेलाउँदै आएको छ । सायद श्रीलंका पनि यो यति चर्चित भएको थिएन होला । नेपालको सन्दर्भमा एमसीसी सन् २०१२ मा नेपालका नेतृत्वहरूको आग्रहमा एमसीसी कम्प्याक्टको विकास योजना शुरु गरिएको थियो भन्ने कुरा एमसीसीको कागजातमा उल्लेख छ ।

राजनीतिक दल सत्तामा रहँदा आर्थिक विकासका लागि विशेष विद्युत र सडकको स्तरोन्नति गर्नका लागि आवेदन गरिएको भनिएको छ । हुन त यसभित्र अन्य धेरै कुराहरू छन् । एमसीसी के हो ? किन आयो ? कसरी कार्यान्वयन हुन्छ ? यस्ता धेरै प्रश्नहरू हामीबीच अनुत्तरित छन् । नेपालको भू-राजनीति, आर्थिक अवस्था, राजनीतिक संस्कार, रोजगार जस्ता धेरै समस्याहरू बीच हामी बाँचेका छौं । विशेषतः हामीले हाम्रो भू-राजनीति तर्फ विचार पुऱ्याउन आवश्यक छ ।

नेपाल एक भू-परिवेष्टित राष्ट्र हो । यसको तीन दिशामा भारत पर्दछ भने उत्तरी दिशामा चीन छ । यी दुवै राष्ट्र क्षेत्रफल, जनसंख्या र आर्थिक रूपमा हामीभन्दा धेरै गुणा माथि छन् । भौगोलिक र सांस्कृतिक रूपमा र खुला सिमानाका कारण भारत, चीनभन्दा धेरै रूपमा हामीसँग मेल खान्छ । भौगोलिक रूपमा सहज यातायात, सांस्कृतिक रूपमा भाषा, धर्म, वर्ग हामीसँग मिल्छ त्यस्तै खुला सिमानाका कारण व्यापार, व्यवसाय पनि भारतसँग नै बढी मात्रामा छ । यसप्रकार भारत अन्य राष्ट्रभन्दा बढी नै नजिक रहेको पाइन्छ ।

दोस्रो विश्वयुद्ध पनि शक्तिको यात्रा युरोपेली मुलुकबाट क्रमशः संयुक्त राज्य अमेरिकातर्फ मोडियो । राजनीतिक भूगोलमा शक्तिको यात्रामा फेरबदल भयो । चीन लगायत कतिपय राष्ट्र कम्युनिष्ट र राष्ट्रिय मुक्ति आन्दोलनबाट नयाँ राष्ट्रको रूपमा उदयमान भए । सोभियत रूस, बेलायत र अमेरिकाको संयुक्त मोर्चा भञ्ज

भयो । सोभियत रूस र संयुक्त राज्य अमेरिकाबीच शितयुद्ध प्रारम्भ भयो । विश्वमा साम्यवाद र पुँजीवादका रूपमा राष्ट्रहरू चिनिन थाले । विश्व दुई ध्रुवमा विभाजन हुन थाल्यो । एक उग्र कम्युनिष्ट विरोधी र अर्को नाटो सैन्य प्याक्ट । यसबीच पनि कतै तर्फ नलाने राष्ट्रहरू असंलग्न परराष्ट्र नीति तर्फ सम्मिलित भए । जसको नेपाल एक सदस्य छ ।

सन् १८७६ देखि नै अमेरिकाले उदयमान चीनको समर्थनमा तिब्बतलाई चीनको अङ्गको रूपमा मान्दै आएकोमा सन् १९५६ देखि चीन अमेरिकाको समर्थनबाट बाहिरियो जब अमेरिकाले तिब्बतमा विद्रोही गतिविधि शुरु गर्‍यो । यता भारतको भने सोभियत रूसतर्फ भुक्काव थियो । त्यस्तै यता भारत पनि तिब्बतलाई चीनको अङ्गको रूपमा नै मान्यता दिन्थ्यो भने चीन पनि सिक्किमलाई भारतको

नीतिसँग मेल खान्छ । साथै त्यसैमा हात मिलाउँदै अघि बढेको, दुई देशको राष्ट्र प्रमुखको भ्रमणले पनि पुष्टि पाउँछ । 'एम क्यू' भन्नाले माक्सवाद, मुस्लिम र मार्केट विरोधी हो । मार्केट विरोधीको उदाहरण नोटबन्दी हो भने माक्सवाद र मुस्लिमको उदाहरण अमेरिकी समर्थन हो ।

अर्कोतर्फ चीन विश्व बजारमा आफ्नो एकाधिकार लिन उन्मुख छ । चीनले अफ्रिकन देशहरूमा त अधिकांश उद्योगधन्दा व्यापार व्यवसाय फैलाइ सकेको छ । एशियामा पनि प्रायः सबै देशमा चीनको व्यापार, विस्तार भइसकेको छ । साथै युरोपियन देशमा पनि चिनियाँ व्यापार फैलिँदै गएको छ । अर्थात् विश्व बजारमा चीनको अधिपत्य बढ्दै छ । चीनको बढ्दो बजारिकरणले विश्वको नेतृत्व लिने शंका अमेरिकालाई हुन थाल्यो ।

हस्ताक्षर नगर्नु अनि जनताले बनाएको संविधानप्रति पनि समर्थन नगर्नु यो भारतको नेपालप्रतिको राम्रो दृष्टिकोण होइन । नेपालमा भएको जनयुद्धमा भारतले साथ दिएर नेपालमा अशांति फैलाउनु थियो । अर्थात् नेपाल माथि हाली-मुहाली भारतको मात्र थियो । नेपालमा भारतकै समर्थनमा सरकार बनिन्थ्यो भने प्रधानमन्त्री छानिन्थ्यो । भारतको आशिर्वाद लिन नेपालका राजनीतिक दलको तछाड-मछाड हुन्थ्यो । यसैको फाइदा उठाएर भारतले नेपालका कम्युनिष्टहरूलाई काखी च्यापेर राख्यो । तर, जब नेपालमा कम्युनिष्ट सरकारले बहुमत ल्याएर सरकार बनायो अब भारतले शंका गर्न थाल्यो ।

यसैबीचमा भारत र चीनको वैमनस्यता अनि अमेरिकाको चीन विरोधी उग्र धारणाले गर्दा अब नेपाल केवल भारतको चलखेल गर्ने

अङ्गको रूपमा नै मान्यता दिन्थ्यो । तर, पछि जब भारतले दलाई लामासहितलाई शरण दिन शुरु गरेपछि चीन संशकित भयो र भारत र चीनबीचको सम्बन्ध विस्तारै घमिलिँदै गयो । भारतको इन्दिरा गान्धीको सरकारपछि विस्तारै अमेरिकी समर्थनतर्फ भुक्काव बढ्न थाल्यो । यसको उदाहरणमा अमेरिकाले गरेको इराक अतिक्रमणमा मौन बसेको भारत इरान समस्यामा भने अमेरिकाको पक्षधर रह्यो । यसप्रकार इन्दिरा गान्धी पछिको भारतीय परराष्ट्र नीति अमेरिकाप्रति आकर्षित भएको थियो भने विजेपी सरकार पनि अमेरिकी समर्थनतर्फ उन्मुख छ । किनकि विजेपी सरकारले आफ्ना समर्थनका समूहबाट 'एम क्यू' नीति प्रयोगमा ल्याउन खोज्यो जुन हाल अमेरिकाको ट्रम्को

त्यसमाथि जब ट्रम् अमेरिकाका राष्ट्रपति भए तब अमेरिका चीनविरुद्ध खनिन शुरु गर्‍यो । भारत त्यसै पनि अमेरिकन समर्थनमा थियो नै अब चीनविरुद्धमा अमेरिका भारतसहितका युरोपियन देशहरू पनि लान शुरु गर्दैछन् । सोभियत रूस मौन बसेको देखिएपछि पनि पर्दा पछाडि अमेरिकाविरुद्धमा आफ्ना गतिविधि चाल्ने दाउमा छ । तर, कसैको समर्थनमा स्पष्ट रूपमा अघि बढेको देखिँदैन ।

अब आउँ हाम्रो देशको सन्दर्भमा, नेपाल र भारतको सम्बन्ध परापूर्वकालदेखि नै सुमधुर सम्बन्धका रूपमा परिचित हुँदै आएको छ । तथापि पनि भारतको नेपाल प्रतिको दृष्टिकोण भने शंका गर्ने नै खालको थियो । नेपालको असंलग्न परराष्ट्र नीतिको समर्थनमा भारतले

राष्ट्रमात्र नभएर भारत, चीन र अमेरिकाको चलखेल गर्ने राष्ट्रका रूपमा परिचित हुँदैछ । किनकि अमेरिका चीनको विरुद्धमा खुलेर अघि बढ्दैछ । अमेरिका भारतको बुई चढेर नेपालमा आफ्नो अधिपत्य जमाउन चाहन्छ र तिब्बतमा विद्रोह गराउन चाहन्छ ।

त्यसैले अमेरिकाले नेपाललाई एमएमसी जस्ता वा यस्तै अन्य धेरै प्रलोभन देखाएर नेपाललाई रणभूमि बनाइ भारतको सहयोगमा चीनमाथि आक्रमण गर्न चाहन्छ । जुन हाम्रो देशका लागि अहित छ । त्यसैले नेपालले यस्तो कुटनीतिक नीति तयार गर्नुपर्दछ ताकि जुनसुकै पनि राजनीतिक दलको दस्तावेजभन्दा फरक बुई ढुंगाबीचको तरुदलका रूपमा परिभाषित गरी त्यस अनुसारको कुटनीतिक तयार गर्नुपर्दछ ।

भारतीय मिडियालाई कति विश्वास गर्ने ?

रविकिरण बान्तावा

असार-साउनको महिना पानी दकिरहेको थियो । मानो खाएर मुरी उब्जाउने उत्सवको रूपमा यी महिनालाई किसानहरू सम्मान गर्छन् । आकाश छुन उडेका बादलका समूह भरि बनी निरन्तर जमिनमा खसिरहेका सधैं हिँडिरहेका बाटोमा गन्तव्य पुग्न पनि पौडिरहुनु परेको थियो । उचित ढल निकास र निर्माण सामग्रीहरू अव्यवस्थित तवरले बाटो छेउछाउमा थुपारी दिँदा वर्षातको समयमा सानोतिनो बाढी नै बगिरहेको हुन्छ बाटोमा । कतै कतै बाटो निर्माण कार्यमा ढिला सुस्ती भएको बिरोधमा स्थानिय बासीले हिलाम्मे बाटोमा धान रोपेर बिरोध जनाएको यदाकदा सामाजिक सञ्जालमा हामी देख्न सक्छौं ।

बाटो के भन्नु खोलेखोला हिँडेर आफ्नै छेवर गर्न सैलुन छिरियो । लकडाउनले गर्दा कपाल छाट्न नपाएको पनि फण्डे लामै समय भइसकेको थियो । कोरोनाको त्रासमा सरकारले जारी गरेको लकडाउन सर्वसाधारणको आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै खुकुलो बनाएपछि उपभोक्ता र व्यापारीले केही राहतको महशुस गरिरहेका छन् । मास्क र व्यक्तिगत दुरी कायम गर्दै आवश्यक सामग्री खरिद-बिक्री गर्न र बैंकिङ

कारोबार गर्न सरकारले गरेको अनुरोधलाई हामीले ध्यानमात्र नदिएका हौं । कोरोना आउनुभन्दा पहिलै सामाजिक सञ्जाल र मोबाइलमा खेल्ने विभिन्न गेमका कारण एक किसिमले परिवार अनि छेउछाउ भएका व्यक्तिहरूदेखि दुरी कायम भइसकेको थियो । कपाल काट्दै गर्दा सैलुनमा भएका टेलिभिजनमा भारत नेपाल सीमा विवादलाई लिएर भारतीय टेलिभिजनले समाचार प्रसारण गरिरहेको थियो । समाचार सुन्दा लाग्यो तिनीहरूको पाकिस्तानभन्दा खत्रा दुश्मन नेपाल हो, जसलाई चीनले उकासी रहेको

छ । नेपालले लिपुलेक, कालापानी र लिपियाधुरा समेटेर नयाँ नक्सा जारी गरेपछि भारतीय मिडिया नेपाल र प्रधानमन्त्री केपी ओली सरकारविरुद्ध खिन्का छन् । कपाल काटिरहेका सुनेका ती भारतीय मिडियाका समाचार, समाचार नभएर टिआरपीको खेती हो भनेर छुट्याउन म जस्तो सञ्चारकर्मीलाई गाह्रो हुने कुरै थिएन । अन्त्यमा कपाल काटेर हिँड्ने बेलाको यस्तो च्यानल पनि हेर्ने हो भन्दै स्पेशलिज मुभि च्यानल लगाएर दिनभर फिल्म हेर्न अनुरोध गरे । कमसेकम भारतीय मिडियाले प्रसारण गर्ने तथ्यहीन मनोकल्पित समाचारले भन्दा केही सकारात्मक

ऊर्जा फिल्म हेर्दा मिल्छ ।

गायक यस कुमारको गीत 'धेरै वर्षपछि आज फेरि त्यस्तै भरि पच्यो...' गुनगुनाउँदै दक्कै भरिीको संगीतमा शरीरको उपल्लो भागलाई छाताले जोगाउँदै स्मरणको पोखरीमा पौडिदै कार्यस्थल पुगेको पत्तै पाइन्छ । कार्यस्थलमा उपलब्ध केन्द्र र स्थानीय पत्रपत्रिकाको एक-एक पानाहरू तिर आँखा सयर गराएँ । लकडाउनले पुस्तक पसलहरू बन्द भएपछि अक्षरहरूसँग लुकामारी खेल्न बानी परेका यी आँखा र मात्सकलाई आफिसमा आउने दैनिक पत्रिकाले केही राहत दिएको छ ।

त्यसदिनको पत्रिकाहरूमा प्रकाशित नेकपाभित्रको विवाद र रकुम घटनामा ज्यान गुमाएका नवराज विकसहित उसका सहकर्मीहरूले घटना घट्टोको लामो समय भइसकदा पनि उचित क्षतिपूर्ति र न्याय नपाएको समाचारले चाहिँ अलिक गम्भीर बनायो । नेकपाभित्रको विवादलाई लिएर नेपाल बिरोधी गोदी मिडिया समाचारको नाममा कमेन्ट्री गरिरहेको र विवाद समाधानको लागि खुलेआम चिनियाँ राजदूतले गरेको हस्तक्षेपपूर्ण क्रियाकलाप चाहिँ ठीक लागीरहेको छैन । आन्तरिक विवादमा नै अलिभरहेने हो भने नक्सामा भएको भूमि कहिले फिर्ता ल्याउने हुन् ? दुईतिहाईको बहुमतभित्र महानायक काण्ड नै भाइरस भएर छिरे जस्तो लाग्छ ।

देश विकास र जातीय बिभेदसहित अन्य धेरै कुप्रथाको अन्त्य गर्न ल्याइएको यो लोकतान्त्रिक गणतन्त्रले रकुम घटना जस्तो घटना कति हुने हुन् । जातीय बिभेद साधारणतय दलितसँगको बिभेदलाई मात्र बुझ्ने गरेको देखिन्छ । जातीय बिभेदको प्रसंग आएपछि यो सँग सम्बन्धित सानो एउटा किस्सा तपाईंलाई सुनाइ हाली न । कुरा के भने पुरैतबाले धेरै अघि उसको छोरी र मेरो साथीसँगको प्रेम सम्बन्ध

थाहा पाएपछि उनीहरूलाई राखेर धेरै सम्झाए । जात नमिल्ने भन्दै धर्मग्रन्थको कुरा गरेर छोरीको विभाग नै परिवर्तन गराइ छाडे बाले । गहिरो प्रेममा रहेका ती दुई तत्कालको लागि छुटे पनि एक महिनापछि दुबैले एक हप्ताको अन्तरमा बतासे भिरबाट दुबैले सुन्दर जीवनको अन्त्य गरे ।

नेकपाभित्रको विवाद समाधानको लागि चिनियाँ राजदूत होउ यादृचीले प्रधानमन्त्री ओलीसँग गर्नुभएको भेटलाई गलत अर्थ लगाउँदै 'ओलीकी इशकिया' नामक भेटलाई तयार पारेको कपोकल्पित उक्त रिपोर्ट हेरेपछि लाग्यो भारतीय गोदी मिडिया टिआरपीको लागि सबैथोक गर्दारहेछन् सिवाय पत्रकारिता । आफ्नो देशको प्रधानमन्त्रीको चरित्र हत्या गर्ने तथ्य र प्रमाणहीन उक्त रिपोर्ट प्रसारण भएसँगै सम्पूर्ण भारतीय समाचार (दुरदर्शन बाहेक) च्यानलहरूको प्रसारण सेवा नेपालमा बन्द गरिएको थियो ।

हिन्दूवादी नेता मोदी प्रधानमन्त्री भएदेखि उसको चाकडीमा लागेका यस्ता मिडियाले न त त्यहाँका जनताका वास्तविक समस्याको समाचार प्रसारण गरे न त तथ्य र तथ्यांकसहितको वास्तविक घटनामा नै विश्वास गर्न चाहयो । मोदीका मुख पत्र जस्तै बनेका यस्ता मिडियाले राष्ट्रियताका नाममा मुस्लिम समुदाय र पाकिस्तानको बिरोध गरिरहेको छ भने वर्तमान समयमा उनीहरूको क्यामेरा नेपालतिर पनि फर्किएको छ । नक्सा पारित गर्दा देखिएको सबै दलहरूको एकतालाई ओली सरकारले नजरअन्दाज गर्दै पार्टीभित्रको विवादमा अलिभरहेका सीमा विवाद समाधानमा ढिलाई भइरहेको छ भने मोदीको मुखपत्र बनेका गोदी मिडियाले यो समस्याको समाधान तर्फभन्दा अर्को पाकिस्तान सृजना गर्न सम्पूर्ण आफ्नो शक्ति खर्चिरहेका छन् ।

रोटरीको चार्टर्ड डेमा वृक्षरोपण

बिर्तामोड, साउन ७। रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनको आयोजनामा बिर्तामोड-१० विराटपोखरीस्थल लक्ष्मीनारायण प्राविमा वृक्षरोपण कार्यक्रम गरिएको छ।

रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनको छैटौँ चार्टर्ड डे को अवसर पारेर विद्यालय परिसरमा वृक्षरोपण गरिएको हो। रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनकी प्रेसीडेन्ट प्रकृति न्यौपानेको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका प्रेसीडेन्ट प्रशान्त भण्डारीले स्वागतसहित औचित्यमाथि प्रकाश पारेका थिए।

कार्यक्रममा इनरह्वील क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनकी प्रेसीडेन्ट रेनु बंशाल, रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका चार्टर्ड प्रेसीडेन्ट तथा रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका टिच को-अर्डिनेटर शरद जोशी, लक्ष्मीनारायण प्राविमा शिक्षक जनक पसाद कोडराला लगायतले शुभकामना मन्त्रय राखेका थिए।

कार्यक्रममा रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनको स्थापनाकालदेखि नै महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएको भन्दै रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका चार्टर्ड प्रेसीडेन्ट तथा रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका टिच को-अर्डिनेटर शरद जोशीलाई प्रशंसपत्र प्रदान गरिएको थियो भने चार्टर्ड डेको अवसरमा केक काटेर चार्टर्ड डे मनाइएको थियो।

कार्यक्रममा रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउन, इनरह्वील क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउन, रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउन, इन्टरट्र्याक क्लब अफ देवभूमिका पदाधिकारी र मेम्बरहरु र इनरह्वील क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका बालबालिकाहरुले विद्यालय परिसरमा नीम, अमला, अशोक, वेल, शिरिष लगायतका विरुवा रोपेका थिए।

कार्यक्रममा रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका क्लब मेन्टर राजेन्द्र अग्रवाल, रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका मेन्टरसीप चयन शिजर राजभण्डारी, रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका सेक्रेटरी नवीन उप्रेती, रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका मिडिया पर्सन तुलसीप्रसाद निरौला, इनरह्वील क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनकी सेक्रेटरी सम्मना भण्डारी, इनरह्वील क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनकी बोर्ड मेम्बर रुची शिवाकोटी, इन्टरट्र्याक क्लब अफ देवभूमिका प्रेसिडेन्ट विन अग्रवाल लगायतको सहभागिता रहेको थियो।

बिर्तामोड-१० विराटपोखरीमा २०५६ सालमा स्थापना भएको लक्ष्मीनारायण प्राविमा बिर्तामोड मिडटाउनका एक सय ९० जना विद्यार्थी अध्ययनरत रहेको विद्यालयका शिक्षक जनकबहादुर थापाले बताए।

२०७२ सालमा आएको विनासकारी भूकम्पले विद्यालयको भौतिक संरचना क्षति पुर्याएपछि, एक्सल डेभलपमेन्ट बैंक

लिमिटेड बिर्तामोडले भूकम्पबाट क्षति पुगेको लक्ष्मीनारायण प्राविमाको भौतिक संरचना निर्माणका लागि नगद ५० हजार उपलब्ध गराएको उनले बताए।

एक्सल डेभलपमेन्ट बैंक लिमिटेड बिर्तामोडका कार्यकारी निर्देशक तथा तत्कालीन रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका ट्रेजरर दिनेशकुमार पोखरेलले उक्त विद्यालयलाई सहयोग गर्नुपर्छ भन्ने प्रस्ताव रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनको बोर्ड बैठकमा गरेपछि उक्त विद्यालयको शैक्षिक उन्नयनमा रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनले सहयोग गरेको रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनका प्रेसिडेन्ट प्रशान्त भण्डारीले जानकारी दिए।

रोटरी क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनले २०७२ सालदेखि लक्ष्मीनारायण प्राविमा ह्यापी स्कूल कार्यक्रम सञ्चालन गरेको उनले बताए। ह्यापी स्कूल कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालयमा रंगरोगन, कक्षाकोठाको व्यवस्थापन, शौचालय, खाजाघरको निर्माण, शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था, कम्प्युटर ल्याब, प्रोजेक्टरको व्यवस्था, लाइब्रेरीको व्यवस्था गरिएको र समय समयमा विद्यार्थीलाई पोशाक, शैक्षिक सामग्री प्रदान गरिएको उनले बताए।

कार्यक्रमको सञ्चालन रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनकी जोइन्ट सेक्रेटरी श्रद्धा प्रसादले गरेको रोट्र्याक क्लब अफ बिर्तामोड मिडटाउनकी मेम्बर अर्चना अधिकारीले जानकारी दिएन।

मुद्दा लिलामीबाट दुई करोड राजश्व, भद्रपुर भन्सार लक्षित राजश्व असुलीमा असफल

लक्ष्मी उप्रेती

मेचीनगर, साउन ७। मेची भन्सार कार्यालय काँकरभिट्टाले वित्तको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा दर्ता भएका चोरी पैठारी निकासीका मुद्दा लिलामी प्रक्रियाबाट दुई करोड रूपैयाँ बढी राजश्व संकलन गरेको छ।

कार्यालयका सूचना अधिकारी भन्सार अधिकृत भरतराज अधिकारीका अनुसार त्यो वर्ष कार्यालयमा चोरी पैठारी निकासीका छ करोड १८ लाख २६ हजार दुई सय ८९ प्रतिवेदन मूल्य बराबरका कूल पाँच सय १८ वटा मुद्दा भएका थिए। ती मध्ये तीन सय ८९ वटा मुद्दा लिलामी हुँदा दुई करोड २२ लाख ३७ हजार चार सय ७१ रूपैयाँ राजश्व संकलन गरेको भन्सार अधिकृत अधिकारीले बताए।

वित्तको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा सबैभन्दा बढी नेपाल प्रहरीले तीन करोड ५३ लाख १० हजार छ सय ६६ रूपैयाँ बराबरको दुई सय ८९ वटा मुद्दा कार्यालयमा दर्ता गराएको थियो। त्यसैगरी, सबैभन्दा कम भन्सार कर्मचारीले २१ लाख ९४ हजार आठ रूपैयाँ प्रतिवेदन मूल्य बराबरका ४८ वटा मा मुद्दा कार्यालयमा दर्ता गराएको कार्यालयको मुद्दा शाखाले जनाएको छ।

त्यसैगरी भन्सार राजश्व गुम्नले एक करोड २५ लाख एक हजार पाँच सय ८८ प्रतिवेदन मूल्यका ६९, सशस्त्र प्रहरीले एक करोड १८ लाख ३० हजार २७ रूपैयाँ मूल्य बराबरको एक सय २० वटा चोरीपैठारी निकासीका मुद्दा गराएको छ। गत आर्थिक वर्षमा

लिलामी हुन नसकेका कूल एक सय ३७ वटा मुद्दा चालू आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा सरी आएका छन्।

भन्सार कार्यालयको नियम अनुसार अवैध समान पक्राउ गरी भन्सार बुझाएवापत कमिसन तथा कसैले सुराकी दिए पुरस्कारवापत लिलामी रकमको २० प्रतिशत कमिसन तथा र सुराकीवापतको १५ प्रतिशत पुरस्कार गरी ३५ प्रतिशत रकम दिने व्यवस्था रहेको प्रमुख भन्सार अधिकृत धुवराज विश्वकर्माको जानकारी दिए।

त्यसैगरी भण्डे डेढ वर्षअघि छोटी भन्सारबाट प्रमुख भन्सार कार्यालयमा स्तरबृद्धि गरिएको भद्रपुर भन्सार कार्यालय वित्तको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा लक्ष्यको अनुपातमा राजश्व असुलीमा असफल भएको छ।

२०७५ भदौ १९ गते अर्थमन्त्री डाक्टर युवराज खतिवडाले भद्रपुर भन्सार कार्यालयको उद्घाटन गरेका थिए। भन्सार अधिकृत फणिन्द्र खतिवडाले दिएको जानकारी अनुसार अर्थ मन्त्रालय भन्सार विभागले कार्यालयलाई वार्षिक २० करोड ६९ लाख रूपैयाँ राजश्व असुलीको लक्ष्य दिएको भएपनि लक्ष्यको कार्यालयले ३० प्रतिशत मात्र राजश्व संकलन गरेको छ। एक वर्षे अवधिमा कार्यालयले १४ करोड ४९ लाख रूपैयाँ वा लक्ष्यको तुलनामा ७० प्रतिशत मात्र राजश्व असुली गरेको भन्सार अधिकृत खतिवडाले जानकारी दिए।

कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको सक्रियता, सीमा क्षेत्रबाट अवैधरूपमा हुने चोरी, निकासी, पैठारी

नियन्त्रणमा अहम भूमिका तथा आयात निर्यातका क्रममा हुने चेकजाँचमा गरिएको कडाइका कारणले यसअघि राजश्व असुलीमा सफल मानिएको यो कार्यालयले वित्तको आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा लक्षित राजश्व गुमाएको छ।

भन्सार अधिकृत खतिवडाले कडाइका अनुसार नोबल कोरोना भाइरस कोभिड-१९ को महामारीका कारण भद्रपुर नाकाबाट हुने आयात निर्यातमा कमी आएका कारण राजश्व असुलीमा प्रभाव परेको हो। विहारको गलगलिया, ठाकुरगञ्ज, किसानगञ्ज नाकाबाट भद्रपुर हुँदै प्रमुख रूपमा चिया उद्योगका लागि प्याकिङ गर्ने कच्चापदार्थ, सुर्ती खैनी अत्यधिकरूपमा आयात हुने गरेको छ।

कमडा, जुता चप्पल सामान्यरूपमा आयात हुने गरेको छ। भद्रपुर भन्सार कार्यालयको मातहतमा पाठामारी, केचना, घेरावारी पन्थापाडा र कुमोरखोद गरी पाँचवटा छोटी भन्सार कार्यालय रहेपनि केचना र कुमोरखोदमात्र सञ्चालनमा रहेका छन्।

यसअघि भद्रपुर भन्सार कार्यालय मेची भन्सार कार्यालय काँकरभिट्टा अन्तर्गत छोटी भन्सारको रूपमा रहेको थियो। सशस्त्र द्रन्द्धका वखत विस्थापित भएर बन्द भए पनि यो छोटी भन्सार कार्यालय सञ्चालनमा थियो। पूर्वकै सबैभन्दा बढी राजश्व संकलन गर्ने मेची भन्सार कार्यालय काँकरभिट्टाको वार्षिक लक्ष्य पूरा गर्न यसले निकै टेवा पुर्याएको थियो। यो मूल भन्सारमा स्थापना भएपछि यतिखेर मेची भन्सार कार्यालय काँकरभिट्टालाई वार्षिक लक्ष्य पुर्याउन गाह्रो छ।

तुम्बेवामा प्रहरीको भवन बन्दै

युद्धबहादुर बोहोरा

पाँचथर, साउन ७। तुम्बेवा गाउँपालिका केन्द्र मौवा बजारमा लामो समयपछि प्रहरीको भवन निर्माण हुने भएको छ।

प्रदेश सरकारको सहयोगमा इलाका प्रहरी कार्यालय मौवाको भवन निर्माण हुन लागेको हो। प्रदेश सरकार आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयले तीन करोड ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको हो। भवन निर्माणको लागि प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरले ठेक्का पनि लगाएको छ। भवन निर्माणको काम डेढ वर्षभित्र पूरा गर्ने गरी प्रक्रिया अघि बढाएको गाउँपालिकाले जनाएको छ।

भवन अभावमा लामो समयदेखि प्रहरी कर्मचारी असुरक्षित बन्दै आएका थिए। स्थानीयवासीको घर भाडामा लिएर प्रहरी बस्दै आएका थिए। २०७२ सालको भूकम्पले घर जीर्ण भएपछि बस्न थप असुरक्षित महशुस भएको प्रहरीले बताउँदै आएका थिए।

२०३८ सालमा स्थापना भएको इलाका प्रहरी कार्यालयको भवन निर्माण भएको थिएन। मौवा बजारमा प्रहरी चौकी स्थापना भएको थियो। तर, द्रन्द्धकालको समयमा उक्त भवन पनि क्षतिग्रस्त भएपछि भाडाको घरमा प्रहरीहरू बस्दै आएको बडा नम्बर ३ का वडाध्यक्ष कमल थापाले बताए।

स्थानीयको घरलाई मासिक दुई हजार भाडा बुझाएर प्रहरी बस्दै आएका थिए। भवन निर्माणको लागि गाउँपालिकाले लामो समयदेखि प्रदेश र संघीय सरकार समक्ष माग गर्दै आएको थियो। तर,

चियामा फेरि विवाद बल्कियो

इलाम, साउन ७।

'सदावाहर'जस्तो चलि रहने चिया विवाद फेरि बल्किएको छ। केही महिनाअघि मात्र शुरु भएको किसान-उद्योगी विवाद सायत हुन नपाउँदै इलामको सूर्योदय नगरपालिकामा अर्को विवाद चर्केको छ।

केही दिनअघि नगर प्रमुख रणबहादुर राई, उपप्रमुख दुर्गादेवी भट्टराई, नगरपालिकाको चिया शाखा सचिवालय संयोजक देवेन्द्र शर्मा, चिया तथा कफी बोर्डका प्रमुखसहितको टोली उद्योगमा पुगेर अनुगमन गरेपछि विवाद बाहिरिएको हो। नगरपालिकाले बनाएको दुई वर्षअघिको चिया मापदण्ड कार्यान्वयन भएको, नभएको बुझ्न उद्योग गएको अनुगमन टोलीले आफूहरूको आँच आउने काम गरेको भन्दै उद्योगीले विवाद चर्केको छ।

नगरपालिकाले बनाएको दुई वर्षअघिको चिया मापदण्ड कार्यान्वयन भएको, नभएको बुझ्न उद्योग गएको अनुगमन टोलीले आफूहरूको आँच आउने काम गरेको भन्दै उद्योगीले विवाद चर्केको छ।

नगरपालिकाले बनाएको दुई वर्षअघिको चिया मापदण्ड कार्यान्वयन भएको, नभएको बुझ्न उद्योग गएको अनुगमन टोलीले आफूहरूको आँच आउने काम गरेको भन्दै उद्योगीले विवाद चर्केको छ।

नगरपालिकाको कार्यविधिमा किसानको हरियो चियापत्तीको मूल्य प्रति किलो रु. ४० न्यूनतम, दिनुपर्ने प्रावधान कार्यान्वयनमा आएको/नआएको जानकारी लिन अनुगमन गरिएको थियो। तर,

तुम्बेवामा प्रहरीको भवन बन्दै

न्यूनतम मापदण्ड पूरा नभएको भन्दै नगरपालिकाले सामाजिक सञ्जालमा पोष्ट गरेपछि उद्योगीले आफूहरूको इज्जतमाथि आँच आउने काम गरेको भन्दै आपत्ति जनाएका हुन्।

उद्योगीको संगठन सूर्योदय टी-प्रोडक्सन एशोसिएशनले विज्ञापितिकाद्वै अनुगमनका क्रममा उद्योगी, मजदुर र किसानबीच 'असामान्य परिस्थिति सिर्जना गरेको' बताइएको छ। 'उद्योग परिसरमा किसान, मजदुर भेला गराई नगरपालिकाले अभद्र व्यवहार गरेको' विज्ञापितमा उल्लेख छ।

नगरपालिकाले भने एशोसिएशन मार्फत मापदण्ड कार्यान्वयन भएको, नभएको बुझ्न उद्योग गएको अनुगमन टोलीले आफूहरूको आँच आउने काम गरेको भन्दै उद्योगीले विवाद चर्केको छ।

नगरपालिकाको कार्यविधिमा किसानको हरियो चियापत्तीको मूल्य प्रति किलो रु. ४० न्यूनतम, दिनुपर्ने प्रावधान कार्यान्वयनमा आएको/नआएको जानकारी लिन अनुगमन गरिएको थियो। तर,

बाढीले दुई पुल बगायो

ताप्लेजुङ, साउन ७। अवरिल वर्षासँगै तमोर नदीमा आएको बाढीले ताप्लेजुङको ओलाङ्चुङगोलाका दुई पुल बगाएको छ। फक्ताडलुङ गाउँपालिका-७ मा पर्ने चीनसँगको सीमावर्ती ओलाङ्चुङगोलाको पुल बगाएको वडाध्यक्ष छेतेन भोटेले जानकारी दिए।

उनका अनुसार बाढीले ओलाङ्चुङगोलाबाट दाङ्जेन जाने पक्की पुल र मिक्वाखोला गाउँपालिकाको पापुङ जाने काठेपुल बगाएको हो। बाढीले पुल बगाएपछि घाँसबाटारा ओसार्पसार लगायतका काममा ओहोरदोहोर गर्न बन्द भएको छ। त्यस्तै बाढीले तिब्बतको रिड जोड्ने सडक र चिनियाँ ठेकेदारको एउटा गाडी समेत बगाएको बताइएको छ। सडक निर्माणका क्रममा ठेकेदारले ल्याएको गाडी सडक अवरुद्ध भएपछि ओलाङ्चुङगोलामा नै छाडिएको थियो।

त्यस्तै दुईवटा पुल बग्दा करिब रु. १४ लाख बराबरको क्षति भएको छ। पक्की पुल रु. १२ लाख र काठको पुल भने रु. दुई लाखको लागतमा निर्माण भएको थियो। यता तमोरको उदगमस्थलबाट नै बाढी आएपछि नदी किनारमा पर्ने तापेशोक, सिर्वा, थिवा, हान्जुङ, दोभान बजार लगायतका बासिन्दा त्रसित बनेका छन्। तमोरमा करिब एक दशकयताकै ठूलो बाढी आएको स्थानीयवासीको भनाइ छ। नदीको उदगमस्थलमा पर्ने पोखरी फुटेर बाढी आएको हुन सक्ने स्थानीयवासीको अनुमान छ।

पहिरोले घर पुर्दा दर्नालको मृत्यु

बुद्धशान्ति, साउन ७। बुद्धशान्ति गाउँपालिकामा पहिरोले घर पुर्दा एक युवकको मृत्यु भएको छ। बुद्धशान्ति गाउँपालिका-७ मोतीडाँडामा गएको पहिरोले घर पुर्दा मेचीनगर-९ निवासी १५ वर्षीय विवेक दर्नालको मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय भैरहवाले जनाएको छ।

मेचीनगरबाट बुद्धशान्ति-७ निवासी तेजकुमार बराइलीको घरमा पाहुना आएका दर्नालको पहिरोले घर पुर्दा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ। अवरिल वर्षासँगै गएको पहिरोका कारण बराइलीको घर भत्कँदा ७७ वर्षीया तीलामाया बराइली, २१ वर्षीया कल्पना बराइली, १९ वर्षीया पुष्टिना बराइली घाइते भएका छन्। उनीहरूको स्थानीय मेडिकल लिभिङ होममा उपचार भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय भैरहवाले जनाएको छ।

मंगलबार राति गएको पहिरोले घर पुर्दा घाइते भएकाहरूलाई स्थानीयवासी, प्रहरी र जनप्रतिनिधिहरूले उद्धार गरेको बुद्धशान्ति गाउँपालिकाका अध्यक्ष रमेशकुमार भुजेलले जानकारी दिए। पहिरोका कारण सोही ठाउँका थप दुई घर जोखिममा परेपछि उनीहरूलाई स्थानीय चर्चमा नै सारिएको छ।

महासंघमा डालमिया र घिमिरेको उम्मेदवारी

भद्रपुर, साउन ७। नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघको आसन्न निर्वाचनमा भ्रमापा उद्योग वाणिज्य संघले खुलातर्फको केन्द्रीय सदस्य पदको उम्मेदवारीका लागि संघका पूर्व अध्यक्ष उमेश डालमियाको नाम सिफारिश गर्ने निर्णय गरेको छ।

त्यस्तै महासंघको संस्थापक सदस्यको हैसियतले प्राप्त हुने संस्थापकतर्फको केन्द्रीय सदस्य पदका लागि संघका पूर्व अध्यक्ष राजेन्द्रकुमार घिमिरेलाई पठाउने निर्णय संघले गरेको छ। संघका अध्यक्ष नवराज पनेरुको अध्यक्षतामा बैठकमा ती नाम सिफारिश गर्न कार्यसमितिले

सर्वसम्मत निर्णय गरेको महासचिव पंकज शर्माको जानकारी दिए।

बैठकले यही साउन २६ र २७ गतेलाई काठमाडौँमा हुने तय भएको महासंघको महाधिवेशनमा प्रतिनिधिका रूपमा अध्यक्ष नवराज पनेरु र विशिष्ट सदस्य अजय साहेवालालाई पठाउने निर्णय पनि गरेको छ।

बैठकले कोरोना भाइरस नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि गरिएका क्रियाकलाप र लकडाउनका समयमा आफ्ना सदस्य उद्योगी-व्यवसायीका हितका लागि गरिएका प्रयासहरूको समीक्षा पनि गरेको महासचिव शर्माले

सेफ्टी ट्याङ्की तथा टल सफाई

अत्याधुनिक ट्रबो (Trabo) प्रविधि सिस्टमको ठूलो ट्याकीबाट सस्तोमा दृगदर्शित हजुरहरूको सेफ्टी ट्याकी सरसफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्मन्तहोस्।

चट्ट फोटो भट्ट सेवा

सम्पर्क: ०२३-५५०६२०
९८२६५५७००, ९८०४९३९१००,
९८०७९३०७४०, ९८०९२९९३४

बिना अपरेशन सफल उपचार

दक्ष एवम् अनुभवी डाक्टरहरूद्वारा दैनिक चेकजाँच तथा सफल उपचार।

उपचार हुने समस्याहरू:

- कम्मर, गर्दन दुख्ने, घुडा दुख्ने, नसा च्यापिएको, शरीर कमजोरमाउने
- थाइराइड, कोलेस्ट्रॉल, ग्यास्ट्रिक, कब्जियत
- पायलिस, फिसर, फिस्टुला, निवास, सुगर, प्रेसर
- खोकी, जण्डिस, छातीको दाग, मृगौलाको पत्थरी, पल्लो, डण्डीकोर
- महिला तथा पुरुषका गुप्तरोगहरू, माइग्रेन, अन्निदा, प्रोस्टेट
- बाघ युक्त एक्सिड, कृमि जात्र भएको
- प्यारालाइसिस, मुच्च बाधिएको आदि।

बिर्ता आयुर्वेद एण्ड फिजियोथेरापी सेन्टर
(अष्टाङ आयुर्वेद फार्मसी) अदुवा खोला पुल पश्चिम हाइवेको दक्षिण पट्टी बित्तिमोड-४, फापा
फोन नं ०२३-५४१६६६/९८०६००३१३/९८४२७१६५८

पूर्वाञ्चलकै सबैभन्दा ठूलो डिपार्टमेन्ट स्टोर

गोरखा डिपार्टमेन्ट स्टोर

हाहा विशेषताहरू:

- अउडग्राउण्ड फ्लोरमा : ताजा तरकारी तथा फलफूल
- ग्राउण्ड फ्लोरमा : खाद्यान्न तथा पेय पदार्थ
- पहिलो तलामा : कस्मेटिक्स, किचन वेयर, स्टेशनरी
- दोस्रो तलामा : इलेक्ट्रोनिक्स सामानहरू
- तेस्रो तलामा : जुता-चप्पल, छाता क्याम्पकेट, गलैचा
- चौथो तलामा : सटिड, सटिड लगायतका लेडिज तथा जेन्टल आइटम
- पाँचौ तलामा : बेबी आइटम - ठैली तलामा : गोरखा किचन

गोरखा डिपार्टमेन्ट स्टोर
धरानरोड, इटहरी, सुनसरी फोन नं. ०२५-५८३२५४

हाडजोनी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्पाक पूर्वाञ्चल अस्पताल बिर्तामोड भ्रामामा हाडजोनी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार।

जोच तथा उपचार हुने समस्याहरू

- गर्धन, डाइ, कम्मर दुख्ने, डिस्क प्रोत्र्यास, नसा च्यापिएको, हड्डी छिडिएको
- बाघ रोग, युक्त एक्सिड बढेको, आर्थराइटिस, जोनी दुख्ने, जोनी जात्र भएको
- शरीर कमजोरमाउने, पाल्ने, लाठी हुने, कान्छे,
- प्यारालाइसिस तथा हिड्न गाह्रो हुने शरीरको एक वा दुई भाग नचल्ने, मुच्च बाधिएको
- बिरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।
- प्यारालाइसिस भएका तथा हिड्न नसक्ने बिरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

स्पाक पूर्वाञ्चल अस्पताल, कनकाई रोड
नेपाल टेलिकम पूर्व बित्तिमोड, फापा (फोन : ०२३-५४०१२३, ९८०३१५४६९९)

मेघ (वु. वे. वो. ला. लि. लु. ले. लो. आ) - दिन लाभदायक र मनोरञ्जनपूर्ण रहनेछ। प्रियजनसँग रमाइलो भेटघाट हुनेछ। अतिथिको रूपमा उत्कार पाइने।

रुष (ड. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. वे. वो) - प्रेम र मित्रताको बन्धन कसिलो हुनेछ। काममा आफन्त र साथीभाइबाट सहयोग मिल्नेछ।

मिथुन (का. कि. कु. घ. ड. छ. के. को. ह) - द्वेष तथा ईर्ष्या गर्नेहरूले हार खानेछन्। चुनौति

चिदै काम बनाउन सकिनेछ। स्वास्थ्य सबल रहनेछ।

कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) - पराक्रमद्वारा अधिकार स्थापित गर्न सकिनेछ। प्रतिस्पर्धामा पनि विजयी भइनेछ। व्यापारलगायत आर्थिक लाभ हुने काम प्रारम्भ हुनेछ।

सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टो) - रोकिएका काम बन्नाले उत्साह जाग्नेछ। मेहनतले प्रतिस्पर्धामा डोडसमेत जिताउन सक्छ।

कन्या (टो. प. पि. पु. ष. ण. ठ. ठे. पो) - व्याहारिक समस्याले योजना स्थगन हुने देखिन्छ। मेहनतको नतिजा चित्तबुझ्दो नआउन सक्छ। कामको चाप बढ्नेछ।

तुला (र. रि. रू. रे. रो. ता. ति. तु. तो) - अप्त्यारा परिस्थिति सुल्काउन केही समय जुटनुपर्ने। अध्ययनमा गुरुजनको मार्गदर्शन उपयोगी हुनेछ।

बृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु) - हतारमा निर्णय लिने बानीले अप्त्यारो पार्ने हुँदा

सजग रहनुहोला। तत्कालको फाइदा हेर्दा पछिलाई घाटा हुन सक्छ।

धनु (ये. यो. म. मि. मु. घ. ङ. ट. ठे) - वेसुरमा बोल्ने बानीले दुस्ख पाइनेछ। विशेष योजना सार्वजनिक नगर्नुहोला। काम विग्रने डरले सताउनेछ।

मकर (मो. ज. जि. सि. खु. खे. खो. गा. गि) - साकेदारीमा समस्या आउनाले पहिलेको सम्झौता भंग हुन सक्छ। अरूको फाइदाका लागि उपयोग

भड्ने समय छ।

कुम्भ (गु. मे. गो. सा. सि. सु. से. सो. दो) - छोटी समयमा उपलब्धि हातपारी हुनेछ। स्रोत-साधन जुट्नाले गरिएका कर्मको उचित प्रतिफल प्राप्त हुनेछ। मेहनतले नैतिकीमा परिवर्तन आउनेछ।

मीन (दि. दु. थ. म. ज. दे. दो. च. चि) - रोक्किका काम बन्ने र नयाँ काम शुरु गर्ने समय छ। उद्योग र व्यापारमा विशेष फाइदा हुनेछ। शत्रु प्रतिस्पर्धीलाई सजिलै हराउन सकिनेछ।

चिदै काम बनाउन सकिनेछ। स्वास्थ्य सबल रहनेछ।

कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) - पराक्रमद्वारा अधिकार स्थापित गर्न सकिनेछ। प्रतिस्पर्धामा पनि विजयी भइनेछ। व्यापारलगायत आर्थिक लाभ हुने काम प्रारम्भ हुनेछ।

सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टो) - रोकिएका काम बन्नाले उत्साह जाग्नेछ। मेहनतले प्रतिस्पर्धामा डोडसमेत जिताउन सक्छ।